

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет історичний
Кафедра історичного краєзнавства

Затверджено

На засіданні кафедри історичного краєзнавства
історичного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 29. 08. 2023 р.)

Завідувач кафедри (Голубов О.Є.)

Затверджено на засіданні
Вченої ради історичного факультету 30.08.2023,
протокол №1/2023–24/

Силабус навчальної дисципліни
«Замки і фортеці Західної України»,
що викладається в межах ОПШ 014.03 Середня освіта (історія)
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для
здобувачів спеціальності 014.03 Середня освіта (історія)

Львів 2023

Назва дисципліни	Замки і фортеці Західної України
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, Львівський національний університет імені Івана Франка, вул. Університетська 1, 79000
Факультет та кафедра, за якими закріплена дисципліна	Історичний факультет, кафедра історичного краєзнавства
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка Спеціальність 014.03 Середня освіта (історія)
Викладачі дисципліни	Масик Роман Володимирович, к.іст.н., доцент, доцент кафедри історичного краєзнавства
Контактна інформація викладачів	Електронна адреса: roman.masyk@lnu.edu.ua Сторінка викладача https://clio.lnu.edu.ua/employee/masyk-r-v Місце знаходження: Львів, Львівський національний університет імені Івана Франка, вул. Університетська 1, ауд. 331
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації в день проведення занять (історичний факультет, кафедра історичного краєзнавства, ауд. 331). Можливі онлайн консультації засобами віддаленого відео- й аудіозв'язку та електронною поштою
Сторінка дисципліни	https://clio.lnu.edu.ua/course/zamky-i-fortetsi-zakhidnoi-ukrainy
Інформація про дисципліну	Дисципліна «Замки і фортеці Західної України» є вибірковою дисципліною для студентів бакалаврату другого року підготовки спеціальності 014.03 – Середня освіта (історія) й викладається у 1 семестрі в обсязі 4 кредитів (ECTS)
Коротка анотація дисципліни	У навчальній дисципліні «Замки і фортеці Західної України» розглядається історія фортифікаційного будівництва в західному регіоні України, використання цих будівель після втрати первинного призначення. Особливо зауважується військово-історичне й культурне призначення замків і фортець. Простежуються особливості будівництва й функціонування оборонних споруд в Західній Україні в різні історичні епохи. Розглядаються перебудови замків й фортець у зв'язку з розвитком військової справи й тенденціями в архітектурі. Вивчається життєвий шлях власників замків. Розглядається відображення оборонних споруд в народній творчості й мистецтві.
Мета та цілі дисципліни	<i>Метою</i> вивчення дисципліни «Замки і фортеці Західної України» є: дати студентам ґрунтовні знання про розвиток оборонної архітектури в Галичині, Волині, на Буковині, Закарпатті, Поліссі й західному Поділлі, ознайомити з її основними віхами. <i>Завдання курсу:</i>

	<ul style="list-style-type: none"> • ознайомити студентів з основними дослідженнями з історії оборонної архітектури Західної України; • навчити слухачів дисципліни користуватися основними методами та інструментарієм історії фортифікаційного будівництва; • показати особливості будівництва європейських замків; • ознайомити студентів з історією замків й фортець Західної України; • показати залежність перебудов фортифікаційних споруд від розвитку військової справи, політичних й економічних змін; • ознайомити студентів з життєписом власників замкових споруд.
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вечерський В. Фортеці й замки України. – Київ, 2011. 2. Івченко А. С., Пархоменко О. А. Україна. Фортеці, замки, палаци. – Київ: Картографія, 2009. 3. Лесик О. В. Замки та монастирі України. – Львів: Світ, 1993. 4. Мацюк О. Я. Замки і фортеці Західної України – Львів: Центр Європи, 2005. 5. Прибега Л. Замки та фортеці. – Київ: Мистецтво, 2007. 6. Пустиннікова І. С., Беспалова Н. Ю. Середньовічні замки Європи. – Харків: «Mikko Сервіс». 7. Пустиннікова І. С. Україна. 101 стародавній замок. – Харків: «Веста», 2009. 8. Пшик В. Укріплені міста, замки, оборонні двори та інкастельовані сакральні споруди Львівщини XIII – XVIII ст. (Каталог-інформатор). – Львів: Товариство прихильників фортець та палаців, Карпатська фундація, 2008. 9. Рутинський М. Й. Замковий туризм в Україні. Географія пам'яток фортифікаційного зодчества та перспективи їх туристичного відродження: Навчальний посібник. – Київ, 2007. 10. Трубочанінов С. Країна замків і фортець. – Кам'янець-Подільський: Оіум, 2007. <p>Додаткова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Андрушко І. Сучасний стан збереженості замків на Поділлі та проблеми їх реставрації // Фортифікація України. Кам'янець-Подільський, 1993. – С. 29–30. 2. Бевз М. Жовква – ренесансне ідеальне місто. Українська реалізація концептуальної схеми П'єтро Катанео // Історична, мистецька, архітектурна спадщина Жовкви. Проблеми охорони, реставрації, використання / Збірник матеріалів українсько-польського науково-практичного семінару. – Жовква, Львів, 1998. – С. 36–43. 3. Білан М. Відгомін віків: Путівник по туристичному маршруту Львів – Олеський замок. – Львів, 1978. 4. Білащук Т. Оборонні споруди Львова XIV–XVIII ст. Історичні дослідження і збережені пам'ятки // Збірник статей національного університету Львівська політехніка. – Львів, 2012. – С. 68–74.

5. Боярчук П. Про що мовчить стара Олика. – Луцьк: Надстиря, 2009.
6. Варга С. Мукачівський замок Паланок. – Ужгород, 2002.
7. Возницький Б. Олеський замок. – Львів, 1978.
8. Галицька брама: Замки Львівщини. –2003 – № 10–12 (106–108).
9. Галицька брама: Золочів. – 2007. – № 1–2 (145–146).
10. Галицька брама: Фортифікації Львова. –1998 – №3 (39).
11. Гудзяк Т. Як згадаю, серце в'яне, Поморяни, Поморяни: краєзнавчі нариси. – Львів: Astroliabiiia, 2020.
12. Данилейко В. М. Село Кривче та замок Контських, згідно нових архівних та іконографічних даних // Наукові записки. Видання Національного заповідника «Замки Тернопілля». – 2018. – №8. – С. 244–251.
13. Дзембас О. Хронологічні горизонти пам'ятки Невицький замок // Закарпатський краєзнавчий музей. Науковий збірник. – 2004. – Вип. VI. – С. 180–190.
14. Дзембас О. В. Хронологічні горизонти та етапи забудови Невицького замку // Carpatica - Карпатика. Давня історія України і суміжних регіонів. – 2001. – Вип.13. – С. 249–257.
15. Дзембас О., Кобаль Й. Невицький замок. – Ужгород, 2005.
16. Дубенський замок-Х. Історія та постаті: переосмислення: Живописно-графічно-скульптурний симпозиум; 4-18 серпня 2016 р. / упоряд. Н. Сухоліт. – Київ; Дубно : Софія-А, 2016.
17. Замок Паланок. Справочник. – Ужгород, 2002.
18. Западенко І. До питання про «турецькі фортифікації» Меджибожа 1672–1699 р. у світлі документальної хронології османських претензій на Поділля // Current Issues in Research, Conservation and Restoration of Historic Fortifications. – 2022. – №17. – С. 53–62.
19. Западенко І. Меджибізький замок в описах Інвентарів Меджибізького ключа XVIII ст. // Подільська старовина. – 2022. – №1. – С. 88–96.
20. Інвентарі Олицького замку XVII—XVIII ст. / Зібрав і підготував до друку Володимир Александрович. – Луцьк, 2007.
21. Качор І., Качор Л. Середньовічний Львів. Фортифікації. – Львів: «Апріорі», 2009.
22. Кобаль Й. В. Граф Міклош Берчені та графиня Крістіна Чакі: володарі Ужгородського замку у 1692–1711 рр. // Закарпатський краєзнавчий музей. Науковий збірник. – 2004. – Вип.6. – С. 64–68.
23. Кобаль Й. В. Історія Ужгородського замку. – Ужгород, 1999.
24. Кобаль Й. Історія Мукачівського замку. – Ужгород, 2001.
25. Колосок Б., Метельницький Р. Луцьк. Архітектурно-історичний нарис. – Київ, 1990.
26. Крип'якевич І. П. Історичні проходи по Львові. – Львів: Каменярь, 1991. – 168 с.
27. Кріль М. Високий замок // Пам'ятки України. – 2014. – № 3. – С. 14–19.
28. Кріль М. Низький замок у Добромилі // Пам'ятки України. – 2014.– №3. – С. 20–27.

29. Куницький С. Тернопільський замок. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2023.
30. Логвин Г. Н. Оборонні споруди в Сутківцях. – Київ: Держбудвидав, 1959.
31. Лонкевич Д. Замок в с. Кривче Борщівського району // Вісник інституту Укрзахідпроектреставтація. – 2000. – № 11. – С. 64–66.
32. Мандзюк Ф., Окуневич В. У Луцькому замку. – Луцьк, 2007.
33. Меджибіж полікультурний. Путівник / наук. ред.: І. Западенко. – Житомир: ТОВ «505», 2020.
34. Меджибіж: 850 років. – Меджибіж, 1996.
35. Мельник Б. До питання про стан озброєності укріплень Львова у другій половині XVI ст. // ЛІМ «Наукові записки». – 1997. – Вип. VI. – Ч. 1. – С. 194–199.
36. Минуле і сучасне Волині та Полісся. Олика і Радзиви́ли в історії Волині та України: Матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної історико-краєзнавчої конференції: Наук. збірник. – Луцьк, 2006.
37. Михайлина Л., Паливода С. Нариси з історії Хотинської фортеці: факти, легенди, гіпотези. – Хотин: Держ. іст.-архітектур. заповідник «Хотин. фортеця», 2011.
38. Могитич Р. Низький замок у Львові. До питання реконструкції первісного вигляду // Вісник інституту «Укрзахідпроектреставтація». – 2000. – Ч. 11. – С. 49–58.
39. Мороз В. Замки Тернопілля. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2009.
40. Моця Б. О., Толкачов Ю. І. Меджибізька фортеця // Археологія. – 2000. – № 3. – С. 72–83.
41. Оконченко І. Бережанські фортифікації XVI–XVII ст. // Галицька брама. – 2002. – № 7–9 (91–93). – С. 8–11
42. Панця Е. Хустський замок. – Ужгород, 1998.
43. Парацій В. Бережанський замок // Галицька брама. – 2002. – № 7–9 (91–93). – С. 12–17.
44. Підставка Р. В. Замок у Вишнівці: історія виникнення, становлення та локалізації. Історико-культурні студії. – 2014 – Т. 1. – С. 69–75
45. Пінчак М. В. Меджибіж та його скарби: Путівник. – Львів: Каменярь, 1982.
46. Пламеницька О. Castrum Camenecensis. Фортеця Кам'янець (пізньоантичний - ранньомодерний час). Наукова монографія. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин, 2012.
47. Пламеницька О. Деякі аспекти хронології та типології Бережанського замку в контексті формування урбаністичної системи міста // Українська академія мистецтва. Дослідницькі та науково-методичні праці. – 2011. – Вип. 18. – С. 257–270.
48. Пламеницька О. Кам'янець-Подільський. – Київ: Абрис, 2004.
49. Пламеницька О. Початок мурованого оборонного будівництва на Поділлі // Архітектурна спадщина України. – 1994. – Вип. 1. – С. 39–57.

50. Пшик В. Надбрамна вежа укріплення у селі П'ятничанах на Львівщині. // Записки Наукового товариства імені Шевченка. – 2001. – Т. ССХLI. Праці Комісії архітектури та містобудування. – С. 451–473.
51. Ричков П. Західноукраїнські міста-фортеці XVI–XVIII століть // Пам'ятки України. – 1990. – № 2. – С. 20–22.
52. Ричков П. Містобудівна еволюція Станіслава у XVII–XIX ст. // Архітектурна спадщина України. – 2002 – Вип. 5. – С. 196–209.
53. Рожко М. Архітектура та система оборони українських Карпат у княжу добу. – Львів, 2016.
54. Рожко М. Тустань — давньоруська наскельна твердиня. – Київ, 1996.
55. Савчук П. Дубенський форт. – Рівне: Ліста, 2001.
56. Сахарова Л. Й., Тягур Ю. І. Замки Закарпаття. Віхи історії. – Ужгород, 2001.
57. Сіцинський Ю. Й. Оборонні замки західного Поділля: історично-археологічні нариси // Записки Історично-філологічного відділу ВУАН. – 1928. – Т. 17. – С. 64–160.
58. Січинський В. Сутківська твердиня // Записки Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові. – 1929. – Т. 150. – С. 143–180.
59. Сохацький М. Оборонні замки Борщівщини // Літопис Борщівщини. – 1994. – № 6 – С. 7–8.
60. Станіславська Л. Стара фортеця. – Кам'янець-Подільський, 2002.
61. Тихий Б. Бережанський замок // Пам'ятки України. – 2013. – Спецвипуск № 2 (191). – С. 8–19.
62. Троневиц П. Луцький замок в історії України. – Луцьк, 2007.
63. Троневиц П. Луцький замок. – Луцьк, 2003.
64. Федака П. Пам'ятки Замкової гори. – Ужгород, 1999.
65. Фортеця: збірник заповідника «Тустань». – Львів, 2012. – Кн. 2.
66. Фортеця: збірник заповідника «Тустань»: на пошану Михайла Рожка. – Львів, 2009. – Кн. 1.
67. Хланта І. В. Закарпатські замки в легендах, переказах та літературних творах. – Ужгород, 1995.
68. Цяук В. Комплекс фортеці у Меджибожі Хмельницької області // З історії української реставрації. – Київ: Українознавство, 1996. – С. 134–139.
69. Чобіт Д. Золочівський замок. – Броди: Просвіта, 2011.
70. Щур Р., Коханець М. Тустань. (Державний історико-культурний заповідник). Історія. Фольклор. — Львів, 2002.
71. Bania Z. Pałac w Podhorcach // Rocznik Historii Sztuki. – 1981. – № XIII. – S. 97–170.
72. Czołowski A. Przeszłość i zabytki województwa tarnopolskiego. – Tarnopol, 1926.
73. Czołowski A. Wysoki zamek. – Lwów: Towarzystwo Miłośników Przeszłości Lwowa, Drukarnia Ludowa, 1910.
74. Osinski M. Zamek w Żółkwi. – Lwow 1933.
75. Polak T. Zamki na Kresach. – Warszawa, 1997.
76. Ross J. Sala stołowa zamku w Podhorcach i jej malowidła stropowe // Folia Historiae Artium. – 1978. – Т. 30. – S. 49–66.

	<p>Інтернет-джерела:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Архітектурні та природні пам'ятки України: Замки та фортеці. URL: http://ukraine.kingdom.kiev.ua/reestr/castles.php 2. Замки та фортеці України URL: https://ozi.pp.ua/zamky-fortetsi-ukrajiny_5600 3. Замки та храми України URL: https://castles.com.ua/index.htm 4. Національний заповідник Замки Тернопілля. URL: https://zamky.te.ua
Обсяг курсу	Загальний обсяг курсу – 120 академічних годин. З них: 32 години аудиторних занять, 88 годин самостійної роботи студентів
Очікувані результати навчання	<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни «Соціально-економічна історія України» студент буде:</p> <p>знати:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. фактичний матеріал з історії фортифікаційних споруд Західної України, 2. особливості фортифікаційного будівництва, 3. тенденції розвитку будівництва замків і фортець Західної України, 4. основні праці вітчизняної і зарубіжної історіографії з історії замків і фортець Західної України. <p>вміти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) визначати характер й причин змін у фортифікаційному будівництві в Західній Україні; 2) критично оцінювати історичну інформацію та інтерпретувати її з урахуванням множинності підходів; 3) формувати власну точку зору та представляти її в усній та писемній формі; шукати історичну інформацію та користуватися різними джерелами інформації (науковими монографіями, науково-популярними працями, енциклопедіями, періодичними виданнями та ін.) 4) аналізувати іконографічні джерела, які ілюструють розвиток фортифікаційного будівництва в Західній Україні; 5) визначати життєвий шлях й кар'єру власників замків.
Ключові слова	Західна Україна, замок, фортеця, оборонна споруда, військо.
Формат курсу	Очний
Теми	Детально див. Додаток «Схему курсу»**
Підсумковий контроль, форма	Залік наприкінці семестру
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з таких дисциплін: «Історія України», «Основи джерелознавства», «Спеціальні історичні дисципліни», достатніх для сприйняття категоріального апарату, розуміння джерел.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуват	Презентації, лекції, групова робота, дискусія, індивідуальні завдання

<p>ися під час викладання курсу</p>	
<p>Необхідне обладнання</p>	<p>Мультимедійний проектор</p>
<p>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</p>	<p>Оцінювання проводиться за 100 бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: Участь в дискусіях під час лекцій/самостійна робота – 45% семестрової оцінки, максимальна кількість балів – 45 балів; Письмові роботи (два повідомлення з тематики курсу) – 30% семестрової оцінки, максимальна кількість балів – 30; Презентація – 25%, максимальна кількість 25 балів</p> <p>Оцінювання знань студентів завершується заліком, який виставляється за результатами роботи упродовж семестру.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. активність студента на занятті (участь у дискусіях, доповнення) – 3 бали (максимально може отримати 45 балів за семестр) 2. виконання письмової роботи (два повідомлення з тематики курсу) – 30 балів 3. індивідуальна презентація (доповідь з рефератом з тематики курсу) – 25 балів <p>Письмові роботи/презентації: очікується, що студенти підготують індивідуальні письмові завдання (два повідомлення з теми курсу) й одну презентацію. Демонструватимуть їх на двох заключних заняттях.</p> <p>Академічна доброчесність: вимагається, щоб роботи студентів були оригінальними. Обов'язково студенти мусять покликатися на використані літературу й джерела. Виявлення ознак плагіату в індивідуальних завданнях студентів є підставою для її не зарахування. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. У випадку неможливості відвідати заняття з поважної причини студент обов'язково мусить про це повідомити викладача. Студенти зобов'язані дотримуватися всіх термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених програмою курсу для їх виконання та своєчасного оцінювання.</p> <p>Література. Вся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані в поточному навчанні, за підготовані письмові повідомлення, індивідуальну презентацію, які публічно захищають на двох останніх заняттях курсу. При цьому, обов'язково враховуються присутність на заняттях й активність студента під час практичного заняття; списування та плагіат, несвоєчасне виконання поставлених завдань.</p>

Перелік індивідуальних завдань (повідомлень) для заліку	<p>Завдання 1. Віднайти легенду про один з замків Західної України. Визначити символи, що вона містить.</p> <p>Завдання 2. Укладіть коротку біографію одного з власників замку (палацу) Західної України.</p> <p>Індивідуальна презентація. Оберіть один із замків Західної України. Опишіть його забудову.</p>
Опитування	<p>Анкету-оцінку для оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>

Додаток.

Схема курсу «Замки і фортеці Західної України»

Тиждень / год	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література / Ресурси в інтернеті	Завдання, год.	Термін виконання
1/8 год.	Тема 1. Особливості фортифікаційного будівництва в Середньовічній Європі. Поняття «замок», «фортеця», «палац». Типова схема замкової споруди. Замок Тевтонського ордену в Мальборку. Замок Мон-Сен-Мішель. Версальський Палац. Замок Бран. Замок Бродік. Замок Пелеш. Особливості замкового будівництва і фортифікацій в Західній Україні	Лекція (групова робота, дискусія) – 2 год.	Основна: 1, 2, 4, 5, 6, 9, 10 Інтернет-джерела: 1, 2	Самостійна робота – 6 год. Опрацювання історіографії курсу. Визначення тематики індивідуальних завдань і презентації.	1-й тиждень
2/8 год.	Тема 2. Фортеця Тустань. Археологічні й історичні дослідження фортеці Тустань. Історія фортифікацій. Опис оборонних споруд. Тривимірні реконструкції фортеці Тустань.	Лекція (групова робота, дискусія) – 2 год.	Основна: 1, 4 Додаткова: 53, 54, 65, 66, 70	Самостійна робота – 6 год. Розробка плану Складання плану письмових індивідуальних завдань	2-й тиждень
3/8 год.	Тема 3. Оборонні споруди Львова. Високий Замок. Низький Замок. Система фортифікацій Львова.	Лекція (групова робота, дискусія) – 2 год.	Основна: 4, 8 Додаткова: 4, 10, 21, 26, 35, 38, 73	Самостійна робота – 6 год. Опрацювання історіографії та джерельних матеріалів теми.	3-й тиждень
4/10 год.	Тема 4. Замки й фортеці Львівщини. Золочів. Підгірці. Поморяни. Олесько. Свірж.	Лекція (групова робота, дискусія) – 2 год.	Основна: 2, 4, 5, 8, 9 Додаткова: 3, 7, 8, 9, 11, 251, 69, 71, 75, 76 Інтернет-джерела: 1, 2, 3	Самостійна робота – 6 год. Опрацювання історіографії та джерельних матеріалів теми.	4-й тиждень

5/8 год.	Тема 4. Замки й фортеці Львівщини. Жовква. Старе Село. Доброміль. П'ятничанська вежа. Стан збереженості й охорона пам'яток оборонної архітектури Львівщини.	Лекція (групова робота, дискусія) – 2 год.	Основна: 4, 8 Додаткова: 2, 8, 27, 28, 50, 74, 75 Інтернет-джерела: 1, 2, 3	Самостійна робота – 6 год. Опрацювання історіографії та джерельних матеріалів теми	65-й тиждень
6/8 год.	Тема 5. Замки Тернопільщини. Діяльність національного заповідника «Замки Тернопілля». Старий Замок у Тернополі. Збараж. Бережани. Замок-палац у Вишнівці.	Лекція (групова робота, дискусія) – 2 год.	Основна: 2, 3, 4, 7, 9 Додаткова: 29, 39, 41, 43, 44, 47, 51, 59, 61, 75 Інтернет-джерела: 1, 2, 3, 4	Самостійна робота – 6 год. Опрацювання історіографії та джерельних матеріалів теми	66-й тиждень
7/8 год.	Тема 5. Замки Тернопільщини. Скалат. Кривче. Ягільницький замок. Замок-палац Вороніна в Білокриниці.	Лекція (групова дискусія) – 2 год.	Основна: 1, 3, 4, 10 Додаткова: 12, 31, 39, 59, 75 Інтернет-джерела: 1, 2, 3, 4	Самостійна робота – 6 год. Представлення керівнику курсу індивідуального завдання 1	67-й тиждень
8/8 год.	Тема 6. Станіславська фортеця. Проекти фортифікацій Станіслава середини XVII–XVIII ст. Розбір й консервація фортифікаційних споруд в часи панування імперії Габсбургів. Фортеця як пам'ятка історії Івано-Франківська.	Лекція (групова робота, дискусія) – 2 год.	Основна: 4 Додаткова: 51, 52, 75	Самостійна робота – 6 год. Опрацювання матеріалів для написання тез доповідей на студентську конференцію	68-й тиждень

9/8 год.	Тема 7. Фортифікації Волині. Замок Любарта в Луцьку. Дубенський замок. Нова Дубенська фортеця в Тараканові. Замок Радзивіллів в Олиці.	Лекція (групова робота, дискусія) 2 год	Основна: 1, 2, 3, 4, 10 Додаткова: 5, 16, 20, 25, 32, 36, 55, 62, 63, 75 Інтернет-джерела: 1, 2, 3	Самостійна робота – 6 год. Представлення керівнику курсу індивідуального завдання 2	9-й тиждень
10/8 год.	Тема 8. Замки Закарпаття. Замок Паланок в Мукачево. Ужгородський замок. Невицький замок. Чинадіївський замок. Палац Шенборнів	Лекція (групова робота, дискусія) 2 год	Основна: 1, 2, 3, 4, 7 Додаткова: 6, 13, 14, 15, 17, 22, 23, 24, 42, 56, 64, 67 Інтернет-джерела: 1, 2, 3	Самостійна робота – 6 год. Опрацювання матеріалів для написання тез доповідей на студентську конференцію	10-й тиждень
11/8 год.	Тема 9. Хотинська фортеця. Історія оборонних споруд Хотина. Археологічні й архітектурні студії. Діяльність Державного історико-архітектурного заповідника «Хотинська фортеця».	Лекція (групова робота, дискусія) 2 год	Основна: 1, 2, 3, 7, 9, 10 Додаткова: 37, Інтернет-джерела: 1, 2, 3	Самостійна робота – 6 год. Опрацювання історіографії та джерельних матеріалів теми	11-й тиждень
12/8 Год.	Тема 10. Острозький замок. Родовий замок Острозький в XIV–XVI ст. Фортифікації Острога.	Лекція (групова робота, дискусія) 2 год	Основна: 1, 2, 3, 10 Інтернет-джерела: 1, 2, 3	Самостійна робота – 6 год. Опрацювання історіографії та джерельних матеріалів теми	12-й тиждень
13/10 год	Тема 11. Кам'янець-Подільська фортеця. Перші згадки про фортифікації Кам'янця-Подільського. Кам'янецький замок. Міські укріплення. Місце Кам'янця-Подільського у військовій історії України.	Лекція (групова робота, дискусія) 2 год	Основна: 1, 2, 3, 7, 10 Додаткова: 1, 46, 48, 49, 57, 60 Інтернет-джерела: 1, 2, 3	Самостійна робота – 6 год. Опрацювання історіографії та джерельних матеріалів теми Представлення керівнику курсу	13-й тиждень

				презентації	
14/8 Год.	Тема 12. Замки і фортеці Поділля. Меджибізький замок. Летичівський замок. Покровська церква-фортеця в Сутківцях	Лекція (групова робота, дискусія) 2 год	Основна: 1, 2, 7, 10 Додаткова: 1, 18, 19, 30, 33, 34, 40, 45, 49, 57, 58, 68 Інтернет-джерела: 1, 2, 3	Самостійна робота – 6 год. Опрацювання історіографії та джерельних матеріалів теми	14-й тиждень
15	Захист індивідуальних завдань студентів.	Студентська конференція – 2 год		Самостійна робота – 2. Представлення індивідуальних завдань.	15-й тиждень
16	Представлення індивідуальних презентацій студентів	Студентська конференція – Підведення підсумків за усіма видами робіт та їх оцінювання – 2 год		Самостійна робота – 2. Представлення індивідуальної презентації.	16-й тиждень
Разом 120 год.		32 год.		88 год.	